

von nach dem Leben trachtenden Nymphen, irrlichternden Knirpsen oder einem Wassermann, der den Angler in den See ziehen will, bereit. Die Menschen, zunächst Lukasch und Oheim Lev, werden als fremd und Ordnung störend wie auch zerstörend im scheinbar harmonisch angelegten Waldmilieu wahrgenommen. Einzelne Wesen trachten ihnen nach dem Leben. Die Figuren des Oheim Lev und des Waldschrates weisen sogar einen interkulturellen Dialog auf: Oheim Lev achtet und schützt den Wald vor Zerstörung und kennt Strategien zum Schutz vor den Streichen und Angriffen der Waldgeister. Der Waldschatr schont und schützt Oheim Lev, da er sich dessen Naturverbundenheit bewusst ist. Gleichzeitig äußert aber Lev auch den Anspruch, die Waldgeister müssten sich an die eindringenden Menschen gewöhnen.

Die geschilderten und zueinander in Bezug gesetzten Motivausführungen bedürfen sind ein erster Ansatz in einer kulturthemenorientierten kontrastiven Literaturanalyse. Sie bedürfen einer weiteren Vertiefung und Erweiterung, die interessante Rückschlüsse auf die Ausprägung verschiedener Themen und Motive in den einzelnen Gesellschaften erwarten lässt.

- 1 Lessja Ukrajinka: Das Waldlied. Feerie in drei Akten. Verlagszentrum der Nationalen Iwan-Franko-Universität Lwiw. Lwiw: 2006
- 2 von Ebner-Eschenbach, Marie: Das Waldfräulein. 1973
- 3 Dagmar Košťálová: Rahmenbegriffe interkultureller Germanistik: Grenze. In:
- 4 Wierlacher, Alois; Bogner, Andrea (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Germanistik. Metzler, Stuttgart, Weimar: 2003 S. 238-244
- 5 Mecklenburg, Norbert: Interkulturelle Literaturwissenschaft. In: ebd. S.433-439
- 6 Doris Bachmann-Medick: Kulturanthropologische Horizonte interkultureller Literaturwissenschaft. In: ebd. S. 439-448
- 7 Ursula Hudson-Wiedenmann: Kulturthematische Literaturwissenschaft. In: ebd. S. 448-456
- 8 Zima, Peter. V.: Aufgaben und Ziele komparatistischer Forschung: Kulturelle Bedingtheit und kulturelle Vielfalt. In: ebd. S.562-569
- 9 Schmeling, Manfred: Von der Komparatistik zur kulturellen Praxis. In: Festschrift anlässlich des 50-jährigen Bestehens des Instituts für Vergleichende Literaturwissenschaft an der Universität des Saarlandes. S. 7-11; http://scidok.sulb.uni-saarland.de/volltexte/2001/42/pdf/50Jahre_komparatistik.pdf
- 10 Daemmrich, Horst S. und Ingrid G.: Themen und Motive in der Literatur. Ein Handbuch. Francke 1995. Tübingen und Basel

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Каті Бруннер – асистентка кафедри німецької філології Львівського національного університету ім. І.Франка, лектор DAAD.

Наукові інтереси: лінгвопоетика, компаративістика.

ОСОБЛИВОСТІ РЕДАКТОРСЬКОГО АНАЛІЗУ ДИТЯЧОГО ВИДАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ ГАЛИНИ МАЛІК «ЗЛОЧИНЦІ З ПАРАЛЕЛЬНОГО СВІТУ»)

Олександра ГУМАНЕНКО (Кіровоград, Україна)

Стаття присвячена специфіці редакторського аналізу дитячої літератури. Основну увагу звернено на головні аспекти процесу роботи редактора з виданнями такого типу.

The article is devoted to the peculiarities of the editorial analysis of literature for children. Special attention is paid to the main aspects of the editor's working process with the editions of such types.

Дитяча література передбачає донесення до дитячої читацької аудиторії закодоване у словесних художніх образах поняття про навколишню дійсність. Виходячи з цього, редакторський аналіз, який дозволяє всебічно розглянути авторський оригінал з метою його максимального вдосконалення, має свою специфіку. Ця специфіка, насамперед, полягає у самій читацькій адресі: книга, прочитана у дитинстві, «виховує, формує людину» [3: 146]. Редактор повинен цікавитися спеціальною літературою з педагогіки і психології, відчувати читача, пам'ятати про особливості його сприйняття і мислення. Отже, редактор повинен завжди дбати про те, щоб події, описані у дитячій літературі були завжди точно і влучно відображені, тому що тематика книги, її внутрішній заряд, безперечно, тим чи іншим чином впливають на дитячу аудиторію, формують особистість дитини. З огляду на цей факт, редактору не тільки необхідно майстерно відбирати авторські оригінали для видання, а й плідно працювати над ними, приводячи їх у відповідність до вимог предметної спрямованості, виду літератури, жанру, особистісних проявах автора і концепції видання.

Початок ХХІ століття визначається спробою відродження видавничої галузі. Цілком закономірно, що цей процес вимагає значних моральних, національних, економічних і політичних затрат. Стан, який спостерігаємо сьогодні у виданні дитячої літератури,

обумовлений декількома факторами [4: 93]. По-перше, так історично склалося, що протягом багатьох років точилася ідеологічна боротьба, і літературна еліта, яка б могла сприяти створенню сучасної книги для дітей, винишувалася морально і фізично. По-друге, у перші роки незалежності України почався стрімкий економічний занепад видавничого сектору. По-третє, відбулися певні зміни у психології дітей, які були народжені і зростають в умовах відкритого глобального інформаційного простору. Молоде покоління читачів бажає бачити яскраву, динамічну літературу, яка б відповідала його характеру, сучасному моментові, запитам. На відміну від читачів, більшість авторів, на жаль, ще не готова презентувати таку книгу, оскільки, як правило, велика кількість авторів зростала на класичному літературному ґрунті.

Дитяча аудиторія сьогодні вже по-іншому сприймає книгу, як таку. У сучасному світі з'явилося багато інших способів отримання інформації — і читати стало просто не модно. Крім того, відбулася різка переоцінка духовних основ. Все це призводить до зміни читацької аудиторії та її уподобань. Отже, цілком закономірно, що діти сьогодні більше цікавляться телебаченням та інтернетом, ніж книгами.

Можна зазначити, що за таких досить складних обставин українській книзі для дітей важко утверджуватися на видавничому ринку. Книга має бути цікавою, яскравою, новітною, сучасною, відповідати смакам дітей XXI століття. Натомість у більшості випадків маємо експлуатацію стандартного кола вітчизняних авторів, літературу, яка не завжди відповідає віковим та психологічним особливостям маленького читача.

Звичайно на українському книжковому ринку існують видавництва, які мають уже певні позиції у видавничому бізнесі. Серед них можна назвати державне видавництво «Веселка» і близько 20 недержавних видавництв та видавничих фірм [10: 24]. Є вже добре відомими такі видавництва, як «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Аверс», «Богдан», «Веселка», «Грайлик», «Гроно» «Махаон –Україна», «Освіта» тощо.

У багатьох з цих видавництв розуміють, що необхідно реагувати на різноманітні зміни у суспільстві й давати життя новітній дитячій літературі, яка б по-новому розкривала сучасний світ перед дитиною. Наприклад, сьогодні школярі середнього шкільного віку мають можливість прочитати оновленого Володимира Нестайка, цікаві твори Лесі Вороніної, захоплюючі повісті Галини Малик. Але така ситуація у видавництві книг для дітей, на жаль, не є стабільною і вимагає більш уважного ставлення до такого сегменту книжкового ринку, як література для дітей.

Отже видавець, редактор повинен добре розуміти, що для того, щоб книга для дітей мала успіх і мала ефективний вплив на дитячу аудиторію, вона повинна бути сучасною у широкому розумінні цього слова. Мається на увазі цікавий зміст книги, її вдале зовнішнє оформлення із використанням сучасних тенденцій. Також слід пам'ятати про те, що література для дітей повинна відповідати віковим групам.

Один із головних етапів роботи редактора над майбутнім виданням для дітей полягає в оцінці теми твору. Тема — це «відображення у творі актуального факту дійсності, яке є основою змісту твору» [10: 170]. Редакторське опрацювання теми складається з оцінки її актуальності, оригінальності літературного матеріалу і відповідності специфіці видання. Редактору необхідно вміти прочитати рукопис «уважно, без втоми і роздратування, піднявшись над своїм суб'єктивним смаком, безпристрасно і безпосередньо» [3: 145].

Актуальність твору визначається соціальними запитами суспільства, потребами читачів, моральними цінностями людини. Тема літературного твору може бути актуальною, оригінальною в конкретній розробці, але при цьому не відповідати видо-типологічним характеристикам видання. Оригінальність твору пов'язана з власне авторським матеріалом. Оскільки літературний твір — результат творчої роботи автора, ступінь його оригінальності обумовлена проявами авторського «Я» у літературній праці, яке реалізується в розробці теми, у змісті і формі видання. Тема повинна бути розкрита в доцільному обсязі досить повно. Повнота розкриття теми — один із критеріїв оцінки її розробки.

Щодо оригінальності, то необхідно зазначити, що тема твору має бути дійсно оригінальною, щиро цікавою: «По-справжньому корисні можуть бути для дітей тільки такі твори, які одночасно захоплюють всю істоту людини» [5: 19]. Дитину майже неможливо примусити читати певну книгу, якщо тема цієї книги дитини не зацікавлює.

Тепер проаналізуємо, як реалізується тема твору у повісті Галини Малик «Злочинці з паралельного світу». Тематика повісті — злободенна, актуальна. У творі піднімаються такі

важливі питання, як безпритульність дітей і тварин, братерство між людиною і тваринами, виховання дітей, проблеми моралі (жорстокість і співчуття, відданість, взаємодопомога), влада грошей, політика, злочин і покарання. Незважаючи на те, що події, описані у творі, мають елементи фантастики, повість знайомить дітей із неприхованим, реальним життям, дає можливість відчутти усі нюанси сучасного світу. Загалом, якщо об'єднати усі вище названі тематичні основи, то ідея повісті могла б звучати як гімн духовному єднанню людей і тварин.

Обираючи певну тему, оцінюючи її, редактор бере на себе досить масштабну відповідальність за твір, за те, як може вплинути на дитячу психіку майбутнє видання. Редактор повинен володіти гарним літературним смаком, вмінням прогнозувати успішність конкретної теми.

Якісна книга має ґрунтуватися на певній комунікативно-виховній основі. Як і будь-яке явище суспільного життя, книги виконують свої функції — навчають, виховують, дарують естетичну насолоду. І, безперечно, що «книги, які пишуться власне для дітей, повинні входити до плану виховання як одна з важливіших його частин» [2: 8]. Але не можна акцентувати виключно на повчальній, виховній функції літератури. Це може призвести до одностороннього бачення того, що майбутній твір зможе дати читачеві. Основами літератури мають бути не «народність і партійність» [6: 9], а виховання особистості у різних аспектах. Саме цього і потребує сучасна дитина. Огар Е. І. цілком справедливо стверджує, що, оскільки «повчальність закладена в самій природі дитячої книги», то виховна функція має розглядатися редактором у синтезі з іншими: пізнавально-інформативною, комунікативною, навчальною, естетичною [10: 101].

Пізнавально-інформативна функція виявляється через процес засвоєння дітьми матеріалу книги. Книга повинна стати для дітей золотим ключем до пізнання самих себе і світу навколо них. Змістове наповнення обов'язково має відповідати віку дитини та особливостям її світосприймання. Зазначимо, що пізнавально-інформативна функція тісно пов'язана з комунікативною функцією, яка формує дитячу особистість. Книга «Злочинці з паралельного світу» повною мірою реалізує названі функції.

Важливу роль у формуванні комунікативно-виховного потенціалу твору відіграє навчальна функція. Вона розвиває логічне мислення і мовлення дитини, формує інформаційну культуру особистості. Дитина отримує можливість відбирати, аналізувати явища і події.

Література як мистецтво не може обходитися без естетичного наповнення. Естетична функція книги сприяє розвитку емоційного плану душі дитини. Часто читач під час сприйняття твору художньої літератури за допомогою асоціативного, образного мислення співпереживає героєм, часто пов'язує себе з ними. Таким чином, виникають естетичні почуття. Естетична цінність дитячого видання полягає саме у його здатності викликати естетичне почуття, збагачувати внутрішній світ дітей. Твори повинні становити «здоровий корм душі» [14: 21].

У аналізованій повісті комплекс естетичних функцій виявляється через певне емоційне навантаження, яке надають різноманітні ситуації з життя персонажів. Наприклад, пригода з песиком Чіпом, смерть Доллі, відданість Рекса тощо.

Для того, щоб книга справляла позитивний вплив на дитину, тема має бути цікавою, відповідати віковим особливостям дитини, як у випадку із повістю «Злочинці з паралельного світу». Також всі функції повинні знаходитися у здоровому співіснуванні одна з одною. При аналізі комунікативно-виховного ґрунту майбутнього видання редактор обов'язково повинен пам'ятати про необхідний набір всіх функцій і якість їх реалізації.

У редакторському аналізі важливе місце посідає оцінка композиції — побудови твору, доцільного поєднання всіх його складових у єдине ціле, що зумовлюється «логікою зображеного, представленого читачеві світу, світоглядною позицією, естетичним ідеалом, задумом письменника, каноном, нормами обраного жанру, орієнтацією на адресата» [7: 371].

Одним із рівнів реалізації найголовнішої функції композиції є сюжетно-фабульний рівень. Сюжет — це динамічний аспект твору і тому при організації тексту дитячого видання він вимагає особливого ставлення. Важливо враховувати специфіку дитячого сприйняття. Дітям буде важко збагнути книги зі складним сюжетом, із великою кількістю різноманітних сюжетних розгалужень. Видатний педагог Антон Макаренко зазначав, що «Сюжет повинен по можливості прагнути до простоти, фабула до складності» [8: 9]. Фабула як один з невід'ємних чинників сюжету не повинна спрощуватися, а навпаки включати яскравий

подієвий кістяк для створення цікавого для юних читачів сюжету. Працюючи над сюжетом, редактор аналізує сюжетні вузли, уважно слідкує за розвитком подій, за добором життєвого матеріалу автором.

Сюжет повісті «Злочинці з паралельного світу» — гострий, динамічний, із елементами пригодництва. Розгортання дії відбувається у всій повноті, розкриваються обставини і характери персонажів, еволюціонує внутрішня дія. Персонажі твору повноформатні, незвичайні. Вони запам'ятовуються надовго, і головне, скоріше всього, більшість з них має визивати симпатію у дитячої аудиторії. Дитина бачить світ у двох розрізах — позитивному і негативному, то вона завжди бажає точно знати, хто «хороший», а хто «поганий». На ці моменти слід звертати увагу при наділенні персонажів тими чи іншими якостями: «Редактор, оцінюючи образи в дитячих творах, повинен враховувати, що, згідно з виховною домінантою, однаково важливо — хто є героєм, і як він поводить себе» [10: 109]. Вчинки героїв мають бути вмотивованими, відповідати їхньому віку й світосприйняттю.

Характери героїв повісті «Злочинці з паралельного світу» розкриваються поступово, що створює відповідну інтригу. Персонажі можна вважати представниками різних типів людей сучасного світу. Так, Доллі є прототипом інтелігента, кіт Рата — босяка та «крутого», Хомка уособлює приказку «моя хата з краю — нічого не знаю», Рекс — благородний, такий собі «мушкетер», папуга Фері не має власної думки, він — «емігрант». Нарешті Хроня — добрий, розважливий, «дорослий» хлопчик, звичайна дитина, яка залишилася без батьківської турботи і не пізнала усіх радостей дитинства. Хроня відчуває себе особистістю, що відповідає світосприйняттю підлітка.

Щодо фактичного боку твору, то аналіз фактів з погляду відповідності темі вимагає насамперед представити конкретну її розробку. Одна й та сама тема може бути розкрита в незліченній безлічі варіантів. Галина Малик презентує тематику, використовуючи фантастичний характер розповіді. Це допомагає автору розкрити велику кількість проблем через призму фантастичного сюжету.

Слід пам'ятати, що окремий факт може бути видатний в якому-небудь відношенні, сильним, показовим, досить характерним для даного предмета, події, процесу. Він може відрізнитися особливою інформативністю, психологічною, естетичною і емоційною значимістю для читача. Але перенасичення твору яскравими фактами може викликати у молодого читача негативну реакцію. Отже, повинні бути розумні пропорції між яскравими фактами і фактами нейтральними. У «Злочинцях з паралельного світу» цей принцип дотриманий. Коливання потужних та звичайних фактів зацікавлює дітей, тримає їх у певній напрузі.

У процесі читання моделюється те, що описано автором. Уявному відтворенню, розумінню літературного матеріалу сприяє унаочнення фактів. Наочність фактичного матеріалу повинна бути такою, щоб осмислення змісту при читанні проходило на оптимальному рівні. Читач повинний уявити предмет, явище, процес максимально точно, відповідно до задуму автора. Будь-який літературний твір повинний бути доступний читачеві. Доступність фактичного матеріалу у творах для дітей залежить від ступеня їх новизни, точності, доречності, яскравості, виразності, наочності.

У творах різних видів літератури, різної предметної спрямованості, різних жанрів, у виданнях з різним цільовим призначенням і читацькою адресою ставляться різні вимоги до точності фактичного матеріалу. Текст творів для дітей «повинен бути бездоганним щодо достовірності, точності використаного в ньому фактичного матеріалу» [10: 116], оскільки дитячий читач — дуже довірливий і сприймає будь-яку інформацію за «чисту монету».

Аналіз твору з урахуванням вимог законів логіки, виявлення й усунення логічних і зв'язаних з ними фактичних помилок і недоліків змісту є важливим етапом роботи над авторським оригіналом. Кожен літературний твір має свої особливості, у тому числі й у зв'язку з логічною організацією його матеріалу. У «Злочинцях з паралельного світу» логічні зв'язки є завідомо порушеними. Це тісно пов'язано з самим жанром твору — фантастичної повісті. Тварини розмовляють, спілкуються із людьми, мислять тощо. Використання такої логіки викладу допомагає зробити персонажів оригінальнішими, явища та події — повнішими. За рахунок цього створюється ширший виховний, пізнавальний та естетичний ефект, глибше розкривається тема твору.

Важливе місце в редакторському аналізі займає оцінювання мовностилістичної специфіки твору. Будь-яка література, а тим паче художня література, безпосереднім чином

формує і розвиває мовлення дітей: «Від якості мовного оформлення тексту, адресованого дитині, залежить ефективність процесу опанування нею навички читання (у читачів-початківців), формування загальної мовної і мовленнєвої культури (у читачів, що навчилися читати)» [10: 124]. У процесі мовностилістичного аналізу творів для дітей редактор оцінює текст відповідно до норм мови і стилю, маючи на увазі специфіку виду літератури, до якого відноситься даний твір, специфіку його предмету і жанру, конкретну читачьку адресу. Також редактор повинен приділяти велику увагу психолінгвістичним та дидактичним нормам. Аналіз мовної культури тексту слід проводити у зв'язку зі змістовим наповненням, композицією твору.

При роботі над мовою текстів видань для дітей треба ретельно працювати над лексичним, граматичним, стилістичним рівнями. Для того, щоб у дитини не складалося враження неприродності мовлення героїв твору, мовні рівні мають бути максимально наближеними до тих рівнів, якими володіють діти того чи іншого віку. Але все ж таки тут варто пам'ятати про норми літературної мови, не допускати зловживання діалектизмами, жаргонізмами, рідковживаними та іншомовними словами, не використовувати «псевдодитячу мову» [10: 132]. Наприклад, у «Злочинцях з паралельного світу» у мовленні багатьох персонажів, а насамперед, у мовленні kota Рати можна прослідкувати вживання жаргонізмів («крутяк», «шантрапа», «бакси», «хреново», «чувіха»). Але доцільність цього обґрунтовується особливостями персонажів, які підкреслюються за допомогою уведення жаргонних слів. Також повісті зустрічаються діалектизми, так звані суржик.

Твір повинен бути не занадто складним граматично. Наприклад, у виданнях для дітей молодшого шкільного віку оптимальним вважається речення з 7–15 слів, а діти 12 років вже легко використовують речення з 20 і більше слів. Редактор має перевіряти доцільність використання прямої і непрямой мови, монологічного, діалогічного мовлення у тексті. Мова дитячого видання повинна нести естетичну виразність, експресивність.

У «Злочинцях з паралельного світу» автор вдало використовує та обробляє різноманітні мовні засоби. Мовленнєві характеристики героїв відповідають їхньому амплуа. Автор спілкується з читачами як з рівноправними співрозмовниками. На рівні мови використовується велика кількість внутрішніх монологів та діалогів. Відомо, що діалог найбезпосередніше пов'язаний з усним розмовним мовленням людей у повсякденному спілкуванні. За допомогою діалогічного мовлення розкривається характер персонажів. Загалом, мова персонажів є важливим засобом їх типізації й індивідуалізації. Зазначимо, що мова персонажів цієї повісті повністю відповідає їхнім віковим особливостям, розкриває їхні думки, почуття і прагнення.

Отже, мова дитячої книги повинна поєднувати у собі лаконічність, логічну стрункість з багатством словника, емоційністю викладу твору, «створювати систему уявлень та образів, апелювати не лише до логічного, а й до емоційного аспекту дитячого сприйняття, розвивати асоціативне мислення» [10: 132].

Підготовка апарату видання — складний і трудомісткий процес, пов'язаний з великим обсягом різноманітних операцій. Склад апарату видання визначається специфікою твору, його видо-типологічними характеристиками. Апарат дитячого видання покликаний допомогти дитячій аудиторії глибше осмислити зміст авторського тексту. Апарат художнього видання для дітей, як правило, включає анотацію, вступну статтю, оглав. У повісті «Злочинці з паралельного світу» використовуються такі елементи апарату як анотація та епілог.

Необхідно зазначити, що якість апарату в значній мірі впливає на рівень культури видання. У виданні для дітей має бути цікава анотація та вступна стаття. Малоінформативна анотація із загальними фразами навряд чи зможе викликати інтерес у дітей та їхніх батьків. Яскрава ж вступна стаття, написана, наприклад, редактором, колегами по перу, буде сприяти культурі видання. У нашому випадку для фантастичної повісті можна використати комплексну вступну статтю, за допомогою якої юні читачі будуть мати можливість дізнатися більше про автора та особливості його творчості.

Щодо оглаву, то у аналізованій повісті він відсутній, хоча і є необхідним, оскільки використовується тематична рубрикація.

Також у виданнях для дітей в окремих випадках може мати місце післямова (епілог). У повісті «Злочинці з паралельного світу» епілог допомагає дітям у розумінні твору, робить потрібні акценти. Слід підкреслити, що стиль елементів апарату видання має бути дружнім,

виразним, тактовним. Для редактора важливо відбити в апараті концепцію твору і видання в цілому, тому до підготовки апарату необхідно використовувати комплексний підхід. Апарат видання покликаний підвищувати рівень культури читання, і тому будь-які прорахунки видавців приносять значну шкоду.

Дитяча література — це своєрідний путівник для дитини — індивідуума, що тільки знаходиться у процесі пізнання навколишньої дійсності. Тому аналіз видань для дітей має принципове значення у процесі редакторської роботи. Досконале засвоєння особливостей роботи над виданнями такого типу дасть редакторові змогу оволодіти майстерністю їх підготовки. Таким чином, видання буде відповідати своїй сутності — своєму функціональному призначенню, читацькій адресі, характеру інформації та структури.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Берак Б. А. Сложная простота: Очерки об искусстве детской литературы.— М.: Советский писатель, 1980.— 295 с.
2. Белінський В. Г. Подарунок на Новий рік. Дитячі казки дідуся Іриня // Українська дитяча література: Хрестоматія критичних матеріалів.— К., 1969.— С. 5–9.
3. Боярская С. Над рукописью детской художественной книги // Редактор и книга.— М.: Книга, 1982.— Вып. 9.— С. 142–160.
4. Вернигора Н. М. Література для дітей у XX столітті: жанрово-тематичний аспект // Наукові записки Інституту журналістики.— К., 2004.— Т. 14.— С. 87–94.
5. Добролюбов. Французькі книжки // Українська дитяча література: Хрестоматія критичних матеріалів.— К., 1969.— С. 19.
6. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література: Навч. посібник.— К.: Вища шк. Головне вид-во, 1988.— 264 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.— К.: ВЦ «Академія», 1997.— 752 с. (Nota bene).
8. Макаренко А. Стиль дитячої літератури // Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч. / Упоряд., вступ. ст. та біогр. нариси: І. А. Луценко, А. М. Подолинний, Б. Й. Чайковський.— К.: Вища шк., 1992.— Ч. 2.— С. 8–12.
9. Малик Г. Злочинці з паралельного світу / Серія «Молодий «Світ» України».— Львів: Світ, 2001.— 72 с.
10. Огар Е. І. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки: Навч. пос. Для студ. Вищ. Навч. закл. / Українська академія друкарства.— Львів: Аз-Арт, 2002.— 160 с.
11. Петровский А. В. Возрастная и педагогическая психология: [Учеб. пособие для пед. ин-тов] / В. В. Давыдов, Т. В. Драгунова, Л. Б. Ительсон и др.; Под ред. А. В. Петровского.— 2-е изд., испр. и доп.— М.: Просвещение, 1979.— 288 с.
12. Різун В. В. Літературне редагування.— К.: Либідь, 1996.— 240 с.
13. Редактирование отдельных видов литературы. [Учебник для вузов по специальности «Журналистика»]. Под ред. проф. Н. М. Сикорского.— М.: Высшая школа, 1973.— 350 с.
14. Франко І. Жінчина-мати // Українська дитяча література: Хрестоматія критичних матеріалів.— К., 1969.— С. 20–22.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олександра Гуманенко — викладач кафедри видавничої справи та редагування КДПУ ім. В. Винниченка.
Наукові інтереси: редакторська підготовка різних видів літератури, наукове рецензування.

К ВОПРОСУ О СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ «СТИЛЬ» И СОСТАВЛЯЮЩИХ СТИЛЯ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА

Виктория МИРОНЕНКО (Днепропетровск, Украина)

У статті подано огляд відомостей про поняття стилю у сучасній лінгвістиці. Досліджено термінологію, яка використовується для позначення стилістичних засобів художнього твору. Визначено й узагальнено основні складові стилю художнього тексту.

The review of information about the notion of style in modern linguistics is given in this article. The terminology for the designation of means of stylistics of the literary work is investigated. The main stylistic constituents of literary text are determined and summarized.

Вопросы, связанные с изучением стиля в лингвистике, так же разнообразны и разноплановы, как и проблемы исследования языка вообще. Комплексность понятия «стиль», отсутствие общепринятого его определения и установившегося терминологического аппарата обуславливают актуальность теоретических исследований по данным проблемам. Цель настоящей работы – осмысление сущностных характеристик стиля, релевантных для лингвистического анализа, а также обобщение основных принципов стилистического анализа художественного текста.

Основным предметом стилистики считают *стиль* во всех языковедческих значениях этого термина [17: 494]. Известны пять определений стиля, на которых основываются различные направления стилистики: 1) разновидность языка, закреплённая в данном обществе традицией за одной из наиболее общих сфер общественной жизни; здесь выделяют нейтральный, книжный и разговорный стили; 2) то же, что функциональный стиль; 3)